Grigore Constantinescu

Comuna

MIOARELE

PITEŞTI MMXV

MIOARELE

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 5 sate: **Măţău**; Aluniş; Chilii; Coceneşti; Suslăneşti.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 63 km.
SUPRAFAŢĂ: 33,1 km^2.
POPULAŢIE: 1.624 locuitori [784 M + 840 F] (2011).
Comună înfrăţită cu localitatea San Mango d'Aquino [Italia].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Suslăneşti – 1573 [7081] mai 29 (DRH, B, ŢR, vol. VII, doc. 140).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Mățău.

Așezarea este atestată documentar inițial în scrisoarea emisă de cancelaria domnească a voievodului Mircea Ciobanul la 14 noiembrie 1558/1559, adresată judelui Brașovului, Hans Bekner, și celor 12 pârgari ai orașului de peste munți, intervenindu-se pentru „Dumitru din Mățău", care slujise la Brașov în timpul domniei lui Radu de la Afumați [1522-1529], unde strânsese 400 de oi pe care a vrut să le aducă în Țara Românească, dar judele Brașovului i le-a luat și l-a băgat la închisoare, obligându-l să plătească și 44 de florini.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual al comunei este atestată prin monede geto-dacice de tip Filip al II-lea descoperite fortuit pe raza satului Suslăneşti. Aşezarea geto-dacică de la Suslăneşti constituia un important depozit de mărfuri care „servea la schimburi de comerţ între localnici şi coloniile greceşti de pe ţărmul pontic"; au fost depistate amfore pentru vin şi untdelemn din sec. III a. H. importate din Arhipelagul grecesc.

Ruinele ansamblului curții boierești cu incinta și ruinele bisericii Hobaia din Suslăneşti [sec. XV-XVI] –[▲]– amplasate în vatra satului Mesteacăn, care a dispărut în cursul luptelor antiotomane conduse de Mihai Viteazul, la sfârşitul secolului al XVI-lea, locuitorii părăsindu-şi in corpore aşezarea distrusă de turci. Din ruinele bisericii Hobaia, se păstrează numai fundaţia.

TOPONIMIE:

- **Aluniş** – toponim topografic, evocând natura terenului pe care a fost constituită aşezarea, format pe baza apelativului cu sens colectiv *aluniş* ≈ „pădure de aluni".
- **Chilii** – toponim social format din pluralul substantivului *chilie* cu sens de „locuinţă a unui călugăr".
- **Coceneşti** – toponim derivat de la un eponim-poreclă, la origine, apelativul *cocean* ≈ „tulpină de porumb sau ştiulete de porumb" (aluzie la ocupaţia locală) + sufixul colectiv *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a aşezării.
- **Măţău** – toponim, la origine, antroponimic, atestat în documente medievale; explicat prin bulgarul *Mato* <hipocoristic din *Matei*>. Sextil Puşcariu consideră mult mai motivat că toponimul *Măţău* derivă din arom. *Metova*, cu sens de „satul ursului".
- **Mioarele** – toponim „confecţionat" în „laboratoarele" lingvistice ale nomenclaturiştilor comunişti implicaţi în reorganizarea administrativă a teritoriului, cu sens aluziv la o ocupaţie tradiţională – creşterea oilor –, format pe baza subst. *mioară* = „oaie tânără (de un an) care încă nu a fătat" – lat. *agnelliola*.

Suslăneşti − toponim topografic desemnând amplasamentul aşezării în raport cu localităţile limitrofe; la origine, adverbul *sus* − toponimul având semnificaţia de „oamenii din locul de sus”.

SPECIFIC ARHITECTURAL:

Arhitectură populară tradiţională specifică zonei etnografice Muscel. Autorii «Monografiei comunei Mioarele» menţionează că „în anul 1972, în comună, existau 588 de case din bârne, 171 de case din cărămidă, 677 de pivniţe, 583 de şatre (adăposturi pentru protecţia pereţilor de vânt şi ploaie), 312 grajduri de lemn, 15 grajduri de cărămidă, 14 odăi (căsuţe) de zid în curte şi 107 de bârne, precum şi 109 grajduri de lemn cu câte una sau două camere amenajate pentru locuit ori pentru bucătării, o singură povarnă”. Este edificatoare, pentru relevarea evoluţiei pe plan arhitectural a comunei Mioarele, consemnarea numerică a caselor: 304 − în 1890, 400 − în 1893, 759 − în 1972. Referindu-se la tipul construcţiilor de locuit specifice localităţii, autorii consemnau: „În majoritate, vechile case de lemn sânt compuse din două încăperi locuibile: „casa mică” de locuit şi de gătit şi „casa mare”, mai încăpătoare, în care se păstrează lucrurile de valoare. Între aceste camere este tinda, în care se intră din afară, de pe sală şi din care se pătrunde în cele două camere. Pereţii de deasupra pivniţei sânt făcuţi din bârne de lemn fixate între stâlpii de susţinere ai podului.”. Se atestă şi existenţa unor locuinţe monocelulare. Locuinţele actuale prezintă un plan dezvoltat şi foişoare cu arcade şi colonete variat decorate. În ornamentarea caselor noi, este evidentă arta pietrarilor din Albeşti, prin realizarea ancadramentelor uşilor şi ferestrelor, a stâlpilor şi a arcadelor. Casa Coambeş –[▲]– şi casa N. Ştefănescu –[▲]– din Măţău reprezintă modele de arhitectură tradiţională caracteristice începutului secolului XX, prezentând un amplu décor în exterior.

Portul popular tradiţional este caracteristic zonei Muscel. „Din timpurile cele mai vechi − precum se consemnează în monografia menţionată − îmbrăcămintea măţăoanilor au constituit-o, la bărbaţi, cioarecii de dimie albă şi cămaşa cu mâneci largi de bumbac înălbit sau din in, ori din cânepă prelucrată în casă. Cămaşa era strânsă la mijloc cu un chimir de piele cu diverse motive colorate sau imprimate, iar, pentru femei, ia şi fota, lucrate în casă. Ca încălţăminte, atât bărbaţii cât şi femeile au purtat opinci de piele.”

În domeniul artei populare, s-au remarcat, în fazele finale ale concursurilor naţionale organizate în perioada anilor 1956–2006, creatoarele din localitate care au obţinut premii ori menţiuni pentru confecţionarea costumelor populare: Maria Matei, Mioara Toma, Maria Vişan; confecţionarea ţesăturilor de interior: Elena Muşatescu, Elisabeta Vlăjoagă, Florica Voiculescu.

Meştere renumite în arta ţesutului şi a cusutului: Zamfira Butculescu (n. 1918), Elisabeta Cocean (n. 1932), Maria Popescu (n. 1932), Oprica Tică (n. 1919) se specializaseră în confecţionarea: iilor, cămăşilor bărbăteşti, fotelor, prosoapelor, şervetelor, feţelor de masă, mileurilor pe care le vindeau în târgurile din zonă, iar Elisabeta Toma (n. 1904) în urzeala pentru ţesături, cu ajutorul urzoiului de lemn.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Brâul de la Măţău, Chindia, Ciocârlanul, Floricica de la Muscel.

Ansamblul de obiceiuri populare «Colinda», înfiinţat în satul Măţău, a susţinut, sub coordonarea distinsului prof. Cezar Neacşu, spectacole remarcabile în ţară şi peste hotare.

Târg tradiţional organizat cu ocazia unei sărbători religioase: Schimbarea la Faţă a Mântuitorului (6 august).

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica «Sf. Apostoli Petru şi Pavel» Măţăul de Jos –[▲]– edificată pe locul unei biserici de lemn, în perioada anilor 1881-1883, prin strădania preoţilor: Ion Muşatescu, Gheorghe Muşatescu, Gheorghe Gh. Muşatescu şi a sătenilor: jupan Ion Măţăoanu, Dumitru Vişoiu, Dumitru Ştefănescu, Niţă Durdun ş. a.; reparată în: 1925, 1929; s-a construit un cafas pentru cor, în 1932. Plan în formă de cruce, cu altar semicircular, pridvor dreptunghiular; turlă de secţiune hexagonală pe bază pătrată, deasupra pronaosului. Iconostas de lemn sculptat în motive florale. Pictura murală originară de stil bizantin, în tempera este opera lui Petre Cazan; repictată de Alexandru Băbuş din Chilii [1936] şi

restaurată de Pantelimon Fleşaru din Suslăneşti [1972]. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Apostol [1837], Tipic [1851], Mineie [1852]; un epitaf [1890] ş. a.

✚Biserica «Naşterea Maicii Domnului»+«Sf. Gheorghe»+«Sf. Dumitru»+«Sf. Vasile» Măţăul de Sus [1872] ~ ctitorită de Gheorghe şi Safta Vişoiu, preot Ion Muşatescu ş. a. •pictură murală: Petre Cazan [1872]; restaurată de Alexandru Băbuş [1937].

✚Biserica «Sf. Nicolae» Suslăneşti [1848]~ctitorită de postelnicul Ion Simion Jumărăscu, soţia sa, Anca, şi sora lui, Ileana •intervenţii: reconstruită cu adăugarea pridvorului, cafasului, tâmplei, prin osârdia preotului Iosif Muşatescu, cu contribuţia generalului Theodor Nicolau [1943-1944] •pictură murală: Pantelimon Fleşaru din localitate [1955].

✝Cruci de piatră: **Chilii**: 1727-1728 [7236] –[▲]– la circa 1 km sud-vest de biserică ■~ **Coceneşti**: 1721 [7229] august 15 –[▲]– în apropierea şcolii; Crucea lui Burtie pârcălab aminteşte de epidemia de ciumă din epocă; 1850 –[▲]– la ramificaţia drumului Măţău–Jugur, spre Boteni ■~**Măţău**: 1688/1714 –[▲]– la ramificaţia spre Suslăneşti; 1751-1752 [7260] –[▲]– în Gura Peşterii; 1774-1775 [7283] –[▲]– în curtea bisericii; 1802-1803 [7311] –[▲]– în Cojeni; 1835 –[▲]– la ramificaţia drumului spre Chilii; 1837 mai 15 –[▲]– în punctul Malu; 1846 –[▲]– lângă casa Matei Gh. ■~ **Suslăneşti**: 1831 aprilie 20 –[▲]– în centrul satului.

✝Monumente eroi: **Măţău** [1916-1918]; autor: D. Măţăuanu, Burnescu (1921); monument eroi [1941-1945] – lângă Primăria comunei Mioarele.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 153 locuitori ai comunei Mioarele, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [3], Campania din 1913 [1], Primul război mondial [73], Al doilea război mondial [76].

❖ MEMENTO:

•„Şoseaua din Măţău a fost făcută în anul 1877 de armata română retrasă în munţi, înainte de a intra în lupte".

•„Artistul muzicant Flechtenmacher a avut locuinţă aici", conform menţiunii lui C. Rădulescu-Codin, inserate în «Muscelul nostru», p. 25.

✖–REZERVAŢII NATURALE

PUNCTUL FOSILIFER SUSLĂNEȘTI [3,50 ha]. La est de sat, în Dealul Marlauz (680 m altitudine), pe versantul stâng al râului Argeșel, se observă la suprafață „depozite oligocene alcătuite din șisturi bituminoase brune cu eflorescențe de sulfați (disodile) și depozite silicoase brune (menilite)", în care s-au depistat 29 specii de pești fosili – faună dezvoltată în ape de litoral neritic, sub influența unui climat subtropical temperat. Impresiunile de pești aparțin neamului sardelelor: Clupea longimana, Caraux macoveii, Rhombus stamatini (cu ambii ochi pe partea stângă a capului), Scorpaenoides popovicii ș. a., iar, dintre speciile de plante, s-au descoperit: Myrica longifolia, Fagus feroniae, Cinnamomum lanceolatum (strămoș al arborelui de scorțișoară), Laurus phoeboides (strămoș al dafinului). Rezervația fosiliferă a fost creată din inițiativa prof. Alexandru Bera de la Liceul „Dinicu Golescu" din Câmpulung-Muscel.

☙ IN MEMORIAM ❧

✪ **COMAN PETRE** [1905-?] – profesor de limba şi literatura română. Opera: «Toponomastica şi antroponomastica comunei Măţău», «Itinerarul unui sat: Măţău» [1932], «Cele mai vechi cruci ale Măţăului (Muscel)» [1932], «Documente vechi aflate în satul Chilii pendinte de Măţău» [1939]. Colaborator la publicaţiile: „Muscelul nostru", „Facla", „Turda nouă".

✪ **FLECHTENMACHER ADOLF ALEXANDRU** [1823-1898] – compozitor, violonist, dirijor şi pedagog român. Autor al primei operete româneşti, «Baba Hârca», pe text de Matei

Millo; al compoziţiilor muzicale: «Doi ţărani şi cinci cârlani», «Barbu Lăutarul», «Scara mâţei», «Chiriţa în provincie», «Răzvan şi Vidra» ş. a. A locuit temporar în satul Măţău.

✪ **MARINESCU IOSIF** [1896-1958] – funcţionar la Primăria Măţău; militant politic, membru activ al Grupării de rezistenţă armată anticomunistă „Haiducii Muscelului", colaborator al colonelului Gheorghe Arsenescu; mort la Canalul Dunăre-Marea Neagră.

✪ **MATEI GHEORGHE** – medic; donează dispensarului din Măţău instrumentarul complet pentru dotarea unui cabinet medical. Opera: «Arachnoiditele spinale adezive» [1936] ş. a.

✪ **MUŞATESCU ALEXANDRU** [1869-1946] – profesor de limbile latină şi greacă, director al Gimnaziului din Câmpulung; avocat, decan al Baroului de Muscel; primar al oraşului Câmpulung-Muscel. Preocupat de viaţa culturală a satului natal, Măţău. Opera fundamentală: «Despre vânzare în dreptul roman şi dreptul românesc».

✪ **SIMONESCU DAN** [Suslăneşti, 1902-Bucureşti, 1993]– important istoric al culturii, biblioteconomist. Contribuţii la «Bibliografia românească veche» vol. III-IV, în colaborare cu Ion Bianu şi N. Cartojan, «Încercări istorico-literare. Carte veche românească şi tipărituri în centre româneşti medievale» [1926], «Din istoria presei româneşti» [1931], «Istoria literară în recenzii» [1936], «Literatura românească de ceremonial» [1939], «Vieaţa literară şi culturală a Mănăstirii Câmpulung (Muscel) în trecut» [1926], «Romanul popular în literatura română medievală» [1965], «Cronici şi povestiri româneşti versificate (sec. XVII-XVIII)» [1967], «Codex aureus» [1972], Codex burgundus» [1975], «Cronica anonimă a Moldovei» [1975], «Pagini din istoria cărţii româneşti» [1981], «Contribuţii (literatură română medievală)» [1984], «Scurtă istorie a cărţii româneşti» [1984] ş. a. Membru de onoare al Academiei Române [1992].

✪ **SPIRESCU BUCUR** [1856-?] – profesor; autor de manuale didactice de matematică şi geometrie; inspector şcolar secundar în Oltenia.

✪ **SPIRESCU GHEORGHE** [1862-1933]– general, comandant de divizie, în luptele din: Carpaţi, Dobrogea şi Moldova din Primul Război Mondial.

✪ **SPIRESCU ION** [1846-?] – magistrat, doctor în drept la Paris. Opera fundamentală: «Istoria dreptului românesc».

✪ **ŞUCU ION** [1902-1988] – specialist paleograf; monografist; coautor al monografiilor Liceului „Dinicu Golescu" din Câmpulung-Muscel şi comunei natale; colaborator la elaborarea volumelor de documente: «Indice cronologic nr. 9... M-rile: Câmpulung, Căscioarele, Cernica, Cetăţuia, Cheia, Ciocanul, Ciolanul, Ciorogârla, Clocociov» [1949], Indice cronologic nr. 2, 4, 12, 23, în care sunt referiri documentare la: Episcopia Argeş, Mănăstirea Valea, Vieroş, Glavacioc şi altele.

✪ **VIŞOIANU ION** [1876-1916] – colonel; moare eroic la datorie, încercând să localizeze incendiul din 27 iulie 1916 de la Pulberăria Dudeşti din Bucureşti, aruncată în aer de o mână criminală.

✪ **VIŞOIANU PETRE** – primul medic român specializat în străinătate în hidroterapie şi electroterapie; fondează Societatea balneară Câmpulung-Muscel. Opera: «Valoarea serului artificial (soluţii saline) în infecţiuni şi toxemii (lavagiul sângelui)» ş. a.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 296.

Constantin Dinu– *Din istoricul unui vechi sat de moşneni – Suslăneşti,* SCMJA, 1972; Ion Şucu, Ion Popescu, Petre Tomescu– *Monografia comunei Mioarele*, Bucureşti, 1976, 324 p.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

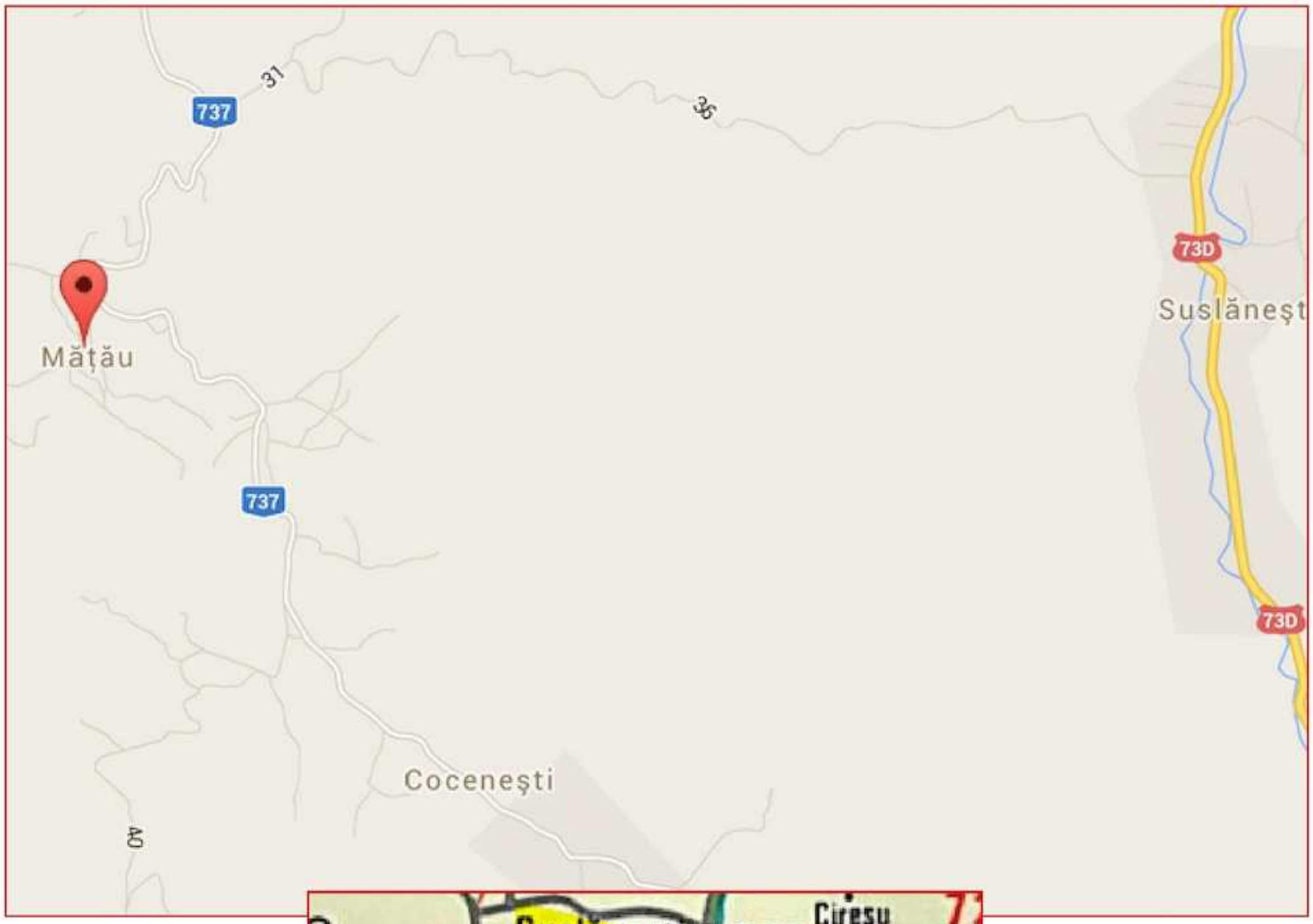
737
31
35
73D
Mătău
Suslăneşt
737
Cocenești
73D
AD

Suslănești
733
Cireşu
Mioarele
(Mătău)
Chilii
Aluniș
Coceneşti
887

PRIMĂRIA COMUNEI MIOARELE.

MONUMENTUL EROILOR.

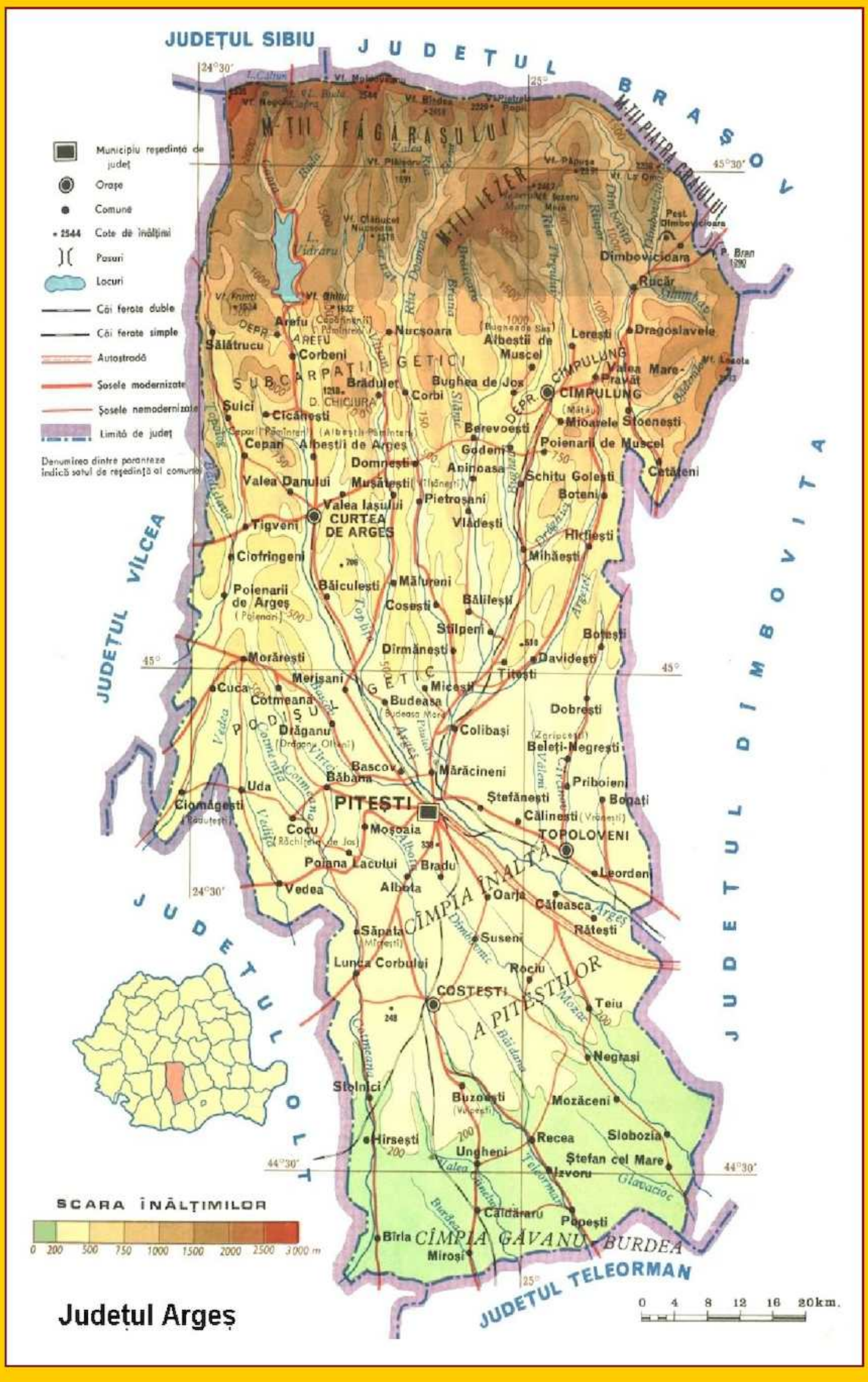

Județul Argeș